

Coalitieakkoord Heerlen 2018-2022

SP – OPH – VVD - D66 – CDA – GL

28 april 2018

Samen doorbouwen met lef

0. Inleiding

In de vorige coalitieperiode hebben we gebouwd aan een sociale, levendige, economisch vitale en leefbare stad, een stad waar we trots op zijn. In de naweeën van de economische crisis hebben we ons niet verstopt. We hebben tegen de stroom in geïnvesteerd in onze kansen en wij zijn de mensen die het hard nodig hebben, ondanks financieel zwaar weer, blijven steunen en stimuleren.

Door op de ingeslagen weg

De kiezer gaf op 21 maart jl. expliciet aan, achter ons, onze ideeën en onze aanpak te staan. We zijn trots op de afgelopen periode en we zijn trots op de steun van de burger. Het sterkt ons in onze ambitie om door te gaan op de ingeslagen weg. Dit akkoord staat dus in het verlengde van de vorige bestuursperiode, daar waar wij geen nieuwe afspraken of aanscherpingen benoemen gaan wij de komende vier jaar door op de bestaande koers.

Investeringsgebieden

Binnen de bestaande koers bouwen wij met lef door aan een trotse stad. Voor de komende periode benoemen wij vier investeringsgebieden. Dit zijn onderwerpen waar wij al mee aan de slag zijn, maar waarin wij de komende periode grote stappen willen zetten. Gebieden waar wij, mocht dat nodig zijn, als eerste extra geld voor vrij maken en die we ten tijde van bezuinigen zo veel mogelijk beschermen.

1. Sociaal domein
2. Het centrum
3. Wijken en veiligheid
4. Economie en werk

In de volgende hoofdstukken gaan wij dieper in op de doelen die wij beogen en de afspraken die wij hebben gemaakt over deze investeringsgebieden. De afspraken over andere onderwerpen volgen in de hoofdstukken daarna en wij sluiten af met de

portefeuilleverdeling voor het nieuwe college van B&W. Wij hebben steeds in kaders aangegeven wat nieuwe maatregelen zijn die wij de komende periode gaan uitvoeren.

Dwarsverbanden: communicatie en duurzaamheid

Wij gaan door en wij doen dat met nog meer draagvlak. Met 26 van de 37 raadszetels geven wij zo goed mogelijk gehoor aan de stem van de kiezers. We hebben hiermee een stabiele basis voor de komende bestuursperiode. We zien ook een zorgpunt naar de toekomst toe. De verkiezingsopkomst was met 44,4% naar onze mening erg laag en wij willen er de komende vier jaar alles aan doen om het in 2022 hoger te laten zijn. Wij kunnen en moeten leren van succesvolle voorbeelden van opkomstbevordering elders en moeten dit met name inzetten in de buurten waar de opkomst het laagste was. Een belangrijk onderdeel daarvan is dat wij als gemeente in de communicatie met burgers begrijpelijk taalgebruik hanteren. Het meer betrekken van burgers en het beter communiceren met burgers is daarom een ambitie die als dwarsverband door dit akkoord loopt. Wij moeten ons verhaal duidelijker overbrengen, het gesprek vaker aangaan, beter laten zien dat er iets te kiezen valt en dat de meningen en ideeën van burgers serieus worden genomen. Zowel in bestaande zaken als bij de nieuwe dingen die wij nu afspreken gaan wij nog nadrukkelijker het contact met de burger zoeken.

Als tweede dwarsverband benoemen wij duurzaamheid. In het belang van het klimaat in het algemeen, maar ook het belang van onze eigen leefomgeving moeten wij zorgvuldig omgaan met onze omgeving. PALET (Parkstad Limburg Energie Transitie) is daarbij voor ons leidend en wij beseffen dat dit een enorme ambitie is, maar daar waar zaken toch sneller gerealiseerd kunnen worden gaan wij dat ook doen. Wij gaan in samenwerking met burgers, maatschappelijke partners, de provincie Limburg en de Parkstadgemeenten hiermee aan de slag met als doel energieneutraliteit in 2040. Dat gaan we vertalen naar al onze activiteiten de komende jaren. Wij kiezen binnen onze mogelijkheden altijd voor de meest duurzame oplossing. Onderdeel van de duurzame stad die wij nastreven is ook dat iedereen mee kan doen, ongeacht geslacht, inkomen, ras of etnische afkomst, religie, handicap of geaardheid. De gemeente heeft in al deze elementen enerzijds een voorbeeldrol en anderzijds de rol van aanjager.

I. Sociale stad

Investeringsgebied: We blijven samen doorbouwen aan een sociale stad.

Dat betekent dat we de sociale koers van Heerlen, die wij jaren geleden hebben ingezet en die ons tot een van de sociaalste gemeenten van het land heeft gemaakt, niet alleen voortzetten maar ook gaan uitbouwen. Voor ons heeft dat de hoogste prioriteit omdat de sociaaleconomische achterstand van onze stad en regio nog altijd niet ingelopen is. Hier ligt de kern van onze opgave en onze opdracht. Daarom moeten met name preventie en het over de generaties doorgeven van sociale problemen, centraal in onze aandacht en aanpak staan. Hoewel het sociale beleid voor een belangrijk deel afhankelijk is van rijksbeleid, gaan wij als coalitie waar dat kan bijspringen om de zorg voor onze mensen minstens op een aanvaardbaar niveau te houden.

Kinderen en ouderen

We richten ons extra op problematiek bij kinderen. Hiermee helpen we de kinderen van nu maar ook van volgende generaties. Onderwijs, jeugdhulp en de bestrijding van kinderarmoede staan daarbij wat ons betreft centraal. Dat betekent dat onderwijs en jeugdzorg nog nadrukkelijker met elkaar verweven moeten worden.

We zijn ons bewust van onze regiefunctie binnen onze gemeentelijke zorgtaken en we zullen deze functie zoveel mogelijk optimaliseren. In de afgelopen periode hebben wij belangrijke stappen gezet rond een nieuwe aanpak in de zorg. Ons uitgangspunt was daarbij samenwerking in plaats van marktwerking. We hebben dat vorm gegeven binnen de maatschappelijke ondersteuning in de 'Stand-by' aanpak, waarbij we het vertrouwen en ruimte voor de professionals en hun deskundigheid centraal stellen. Hiermee gaan we door en deze aanpak gaan we verder ontwikkelen.

Ook vinden wij het belangrijk dat het armoedebeleid en de schuldhulpverlening beter gaan aansluiten op de leefwereld en de praktische mogelijkheden die mensen hebben. Redeneren vanuit bureaucratische procedures is daar ongeschikt aan. Bij de bestrijding van met name de armoede onder kinderen en ouderen zijn onze ambities hoog.

We stellen vast dat door het wegvallen van de verzorgingshuizen een lacune is ontstaan tussen verpleeghuizen en de zorg voor mensen die thuis wonen. Wij vinden dit een ongewenste situatie. Zorgbuurthuizen zouden een rol kunnen spelen om die lacune te

vervullen. De financiering daarvan ligt weliswaar niet bij de gemeente, maar we zullen wel de inrichting van deze zorgbuurthuizen stimuleren vanuit ons gemeentelijk netwerk.

Het 'Witteemer Beraad' is wat ons betreft een voorbeeld van een methode die ook in Heerlen kan werken door in overleg te gaan met geëngageerde mensen in stad. Het doel hierbij is om te praten op welke manier we ons samenleven inrichten: open, met durf, creatief, bezielend en vooral praktisch. In dit beraad zijn essentiële punten aan de orde gekomen die ook voor Heerlen van belang zijn. Bijvoorbeeld het bestrijden van de ontwrichtende werking van de flexibilisering van de arbeid. Oftewel meer zekerheid van werk en inkomen. Maar ook het bestrijden van armoede onder mensen die werken.

Nieuwe maatregelen sociaal domein:

- 1.1. Een grote groep Heerlense kinderen (27%) gaat niet regelmatig (jaarlijks) naar de tandarts. Wij willen via vormen van collectieve samenwerking, zoals de kindertandarts, deze achterstanden terugdringen. We gaan hiervoor een plan nader uitwerken.
- 1.2. De 'Stand-by' aanpak gaan we in de komende periode uitbreiden. We denken daarbij aan de jeugdzorg, huishoudelijke zorg, maar ook over de grenzen van de gemeentelijke zorg heen. Voorbeelden daarvan zijn de GGZ in de wijk, en de samenwerking met wijkverpleegkundigen en huisartsen. Bij de verdere ontwikkeling van deze aanpak hebben we aandacht voor het behoud van het vertrouwde gezicht bij de overdracht van zorg.
- 1.3. Bij ouderenzorg zetten we in op de bestrijding van eenzaamheid bij deze doelgroep. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers, de mogelijkheden voor ontmoeting en activiteiten op buurtniveau en de inzet van buurthulpen zijn daarbij belangrijk. Informatie over voorzieningen voor ouderen moet daarnaast makkelijker vindbaar worden en actueel zijn.
- 1.4. De inrichting van zorgbuurthuizen stimuleren vanuit ons gemeentelijk netwerk.
- 1.5. De algemene toegankelijkheid en bereikbaarheid in de stad ('Heerlen Inclusief') voor mensen met een beperking zien we als een ander speerpunt. We gaan dan ook in alle onderdelen van ons handelen hiermee rekening houden en hieraan invulling geven.
- 1.6. Een methodiek zoals het 'Witteemer Beraad' voor Heerlen uitwerken en toepassen.

II. Centrumontwikkeling

Investeringsgebied: We blijven samen doorbouwen aan een krachtige centrumstad.

De afgelopen jaren hebben wij belangrijke stappen gezet bij de herontwikkeling van het centrum. Operatie Harts slag maakte 15 jaar geleden een einde aan de dominante aanwezigheid van de drugscene met de daar mee gepaard gaande criminaliteit, overlast en sociale ellende rond het station en de omgeving daarvan.

Met het Bidboek Urban Heerlen, en de financiële steun die we daarbij van de provincie Limburg en IBA krijgen, hebben we een belangrijke impuls kunnen geven aan de verdere ontwikkeling die we nastreven, zoals het uit de markt nemen van overbodige vierkante meters retail en kantoren, het bieden van meer woonruimte, het compacter maken van het centrum, meer groen, meer beleving, meer cultuur etc. Daarmee komt er volop vaart in bijvoorbeeld de uitbreiding van de Nieuwe Nor, de nieuwe huisvesting van het stadskantoor, en het eindelijk slopen en met woningen invullen van Schinkel Zuid.

Wij zijn heel blij met de voorstellen die de provincie nu via het 'Limburgs aanbod' doet om hier ook verder nog een stevige impuls te bieden, en de kwaliteit en duurzaamheidsaspecten verder te verhogen. Immers met de nu in gang gezette initiatieven zijn we er nog lang niet. We gaan samen bouwen aan de toekomst van Heerlen waarbij we zes uitgangspunten gaan hanteren:

- Hart van Parkstad: Centrum voor de hele regio;
- Het verhaal van Heerlen: Vertel het verhaal van stad en streek;
- Levendigheid en beleving: Mensen willen hier graag zijn;
- Kwaliteit: Waarde boven winst;
- Lef: Experimenteer!
- Duurzaamheid.

Nieuwe maatregelen centrumontwikkeling:

2.1. Een volwaardig centrumbad. Niet alleen als belangrijke voorziening in het kader van sport en bewegen voor dit deel van de gemeente, maar ook een essentiële stap bij het versterken van de beleving. Wij onderzoeken de mogelijkheid dit zo duurzaam mogelijk vorm te geven. Waarbij overigens ook het zwembad Otterveurdt als zwemvoorziening voor Parkstad Noord gerenoveerd wordt. Het beheer van beide zwemvoorzieningen wordt in samenhang geregeld.

2.2. We maken van de nieuwe invulling van het centrum geen 13 in een dozijn aanpak. We betrekken creatieve denkers, en de vele positief ingestelde ondernemers en bewoners gedurende het hele proces bij de invulling hiervan. We kiezen in ieder geval voor meer groen en water.

- 2.3. De horecasector in het centrum kent een positieve ontwikkeling. We geven hier verdere ruimte voor.
- 2.4. We geloven in de Milkshake-methode: 90% kwaliteit en 10% de boel opschudden met experimenten en vernieuwing. Het Stadslab wordt dé plek voor ontwikkeling van nieuwe ideeën en initiatieven.
- 2.5. Communiceer over ontwikkelingen. Bij elke ontwikkeling in onze stad, vertellen we wat er gebeurt.
- 2.6. We steunen kleine en grote initiatieven voor meer beleving en bekijken wat wel kan in plaats van wat niet kan.
- 2.7. Wij proberen onderwijs weer een plek in het centrum te geven en gaan daarover in gesprek met de diverse onderwijsinstellingen.
- 2.8. Wij zijn een positieve gesprekspartner van de creatieve industrie die graag een plek in onze stad wil hebben.
- 2.9. Wij werken graag samen met ondernemers die samen met ons de schouders willen zetten onder positieve ontwikkelingen in onze stad. We pakken de overlast van leegstand en verloedering aan. Onderdeel daarvan is het publiekelijk benoemen van goede en slechte voorbeelden.
- 2.10. Wij stimuleren en faciliteren Bedrijfs- en Investeringszones, in samenhang met de precarioheffing.
- 2.11. Het Gevelfonds gaan we actiever inzetten.
- 2.12. We kiezen voor een bredere en verdiepende ontwikkeling van 'street art'.
- 2.13. Het IBE-festival is een prachtig voorbeeld van een bij Heerlen passend evenement. Het mag van ons verder groeien en tevens gekoppeld worden aan een bredere ontwikkeling van 'street art'.
- 2.14. Er wordt substantieel financiële ruimte vrijgemaakt om in het centrum zichtbaar en tastbaar het verhaal van de stad te vertellen.
- 2.15. Het Romeins Kwartier wordt een plek waar we fysiek op beproefde én vernieuwende manieren het Romeins verleden van onze stad zichtbaar, tastbaar en beleefbaar maken.
- 2.16. Wat betreft parkeren zetten we de ontwikkeling door van de zonering, met goedkopere tarieven op straat als deze verder van het centrum liggen. Dit inclusief de al geplande uitbreiding van de langparkeermogelijkheden. Goedkoper parkeren in de particuliere parkeergarages willen wij als gemeente mede stimuleren als óók ondernemers en vastgoedeigenaren hier een bijdrage aan leveren. Straatparkeren in het centrum kan daar dan gelijke tred mee houden.

III. Wijken en veiligheid

Investeringsgebied: Wij blijven samen doorbouwen aan een leefbare stad

Wij willen een stad die schoon, heel en veilig is. Dit is feitelijk de basis, waarvan wij als coalitie vinden dat die hoe dan ook op orde moet zijn. Wij moeten echter vaststellen dat het onderhoudsniveau van de openbare ruimte op onderdelen tot een te laag niveau gezakt is. We zien dat vooral bij het groen in de stad. Als er de komende jaren extra middelen zijn willen we die middelen onder andere aanwenden om dit niveau weer te verhogen. Daarnaast vinden wij het belangrijk om bij het op orde houden van deze basis intensief samen te werken met de buurten om zo de betrokkenheid, de acceptatie en de trots van de buurt nog meer te vergroten.

Voor de methodiek 'Gebrookerbos' willen wij speciale aandacht. Deze succesvolle aanpak uit Hoensbroek en Heerlen Noord, waarbij buurtbewoners en ondernemers gefaciliteerd worden om zelf kleinschalige initiatieven op braakliggende stukken grond te ontplooiën, willen wij over de hele stad uitrollen. Dit sluit ook aan bij de 'stadslabs' zoals we die in Heerlen Centrum hebben ontwikkeld.

Wij beschouwen de aanpak van veiligheid in de wijken als een essentieel onderdeel van het gemeentelijk veiligheidsbeleid. De al ingezette weg van het maken (en uitvoeren) van buurtveiligheidsplannen onderstrepen wij daarbij van harte. Het is belangrijk dat buurtbewoners, ondernemers en andere belanghebbenden hierbij nadrukkelijk betrokken worden.

Als het gaat om overlastgevend jongeren staat, wat ons betreft, het belang van preventie voorop, naast uiteraard handhavend optreden wanneer dat noodzakelijk is. De aanpak met straatcoaches is succesvol, wij onderzoeken of wij dit zelf kunnen organiseren. Andere voorbeelden van veiligheidsbeleid op buurtniveau zijn het stimuleren van WhatsApp-groepen, de voorlichting over inbraakpreventie en het aanpassen van als onveilig ervaren plekken. Bij verkeersveiligheid in de buurt is een goede afstemming met alle betrokkenen essentieel. Daarnaast natuurlijk de aanpassingen van onze wegen en de betreffende handhaving. Bij dat laatste leggen wij de nadruk op huftergedrag.

Inzake veiligheid hebben we een aantal andere speerpunten: in de winkelcentra willen we het fietsverkeer beter regelen en wanneer dat nodig is handhaven. Ook de regionale lobby voor meer politiecapaciteit gaan we voortzetten en we willen een adequaat beleid rond radicalisering en terreurdreiging. Ook gaan we het pleidooi voor het reguleren van

de achterdeur wietteelt doorzetten en eventueel deelnemen aan een landelijk experiment. We willen een goede communicatie vanuit de meldpunten en bij meldingen ook zorgen voor terugkoppeling over wat er met de melding gebeurt. We vergroten de aandacht voor huiselijk geweld. Ook werken wij mee aan initiatieven die bijdragen aan de versnelde sluiting van de kerncentrale Tihange.

Buurtvoorzieningen spelen een rol bij het nee zeggen tegen individualisme en bij het nemen van gezamenlijke verantwoordelijkheid. We zien dat buurten steeds meer worden geconfronteerd met het wegvallen van voorzieningen. Dit is vaak een gemis in een buurt. Wij trekken ons dat aan en wij zien onszelf als een bondgenoot van buurtbewoners die daar tegen in het geweer komen. Zonder overigens de indruk te wekken dat wij dat altijd kunnen tegenhouden, want vaak zijn het andere partijen die daar een beslissende stem in hebben.

Nieuwe maatregelen wijken en veiligheid:

3.1. Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte is op onderdelen, met name op het gebied van groen, op veel plekken tot een te laag niveau gezakt. Wij brengen die weer op niveau.

3.2. De methodiek Gebrookerbos wordt breder toegepast in de gemeente.

3.3. We stellen een plan op: '1000 extra bomen de komende jaren'. In afwachting van dit plan komt er een moratorium op bomenkap in de openbare ruimte, tenzij er sprake is van ziekte of gevaar.

3.4. De communicatie over beheer en onderhoud, en informatie over de plek waar vragen en klachten gemeld kunnen worden, gaan we verbeteren. Daarbij hoort ook terugkoppelingen na afhandeling.

3.5. In de buurtbeheerplannen die wij samen met de bewoners gaan vaststellen nemen we de volgende thema's mee: verlenging van de bladkorvenperiode, aanpak zwerfvuil, meer afvalbakken, ecologisch beheer en het concept van de 'eetbare stad'.

3.6. De 'Operatie Hartslag'-methode (combinatie van handhaving en zorg) dient nu ook vorm te krijgen in de aanpak van overlastgevende huisjesmelkerspanden in de stad. Onderdeel daarvan kan óók zijn het publiekelijk benoemen van de slechte voorbeelden, en een keurmerk voor de goede voorbeelden van kamerverhuur.

IV. Economie en werk

Investeringsgebied: Wij blijven samen doorbouwen aan een vitale stad

Economie

Economisch hebben we de wind in de rug. De crisis is voorbij en de groei zit erin. Dat betekent een toename van investeringen en consumptie, daling van de werkloosheid etc. De economische kracht van de stad is daarnaast sterk afhankelijk van de initiatieven van onze burgers, ondernemers en instellingen. Het is aan ons om hiervoor voldoende voorwaarden te scheppen, richting te geven, te stimuleren, ruimte te bieden, te ondersteunen en goed te luisteren wat er speelt. Dat gaan we net zoals de afgelopen vier jaar vorm geven langs de lijnen van de zgn. 3 a's: acquisitie (van nieuwe bedrijven), het aanjagen (van innovatie, initiatieven en samenwerking) en het activeren (van talentontwikkeling).

We zetten de ingezette koers van profilering van een aantal economische sectoren voort. Het gaat daarbij specifiek om de sectoren medische logistiek, smart services en retail (binnenstad en woonboulevard). Dit zijn de sectoren waar we de nadruk op willen leggen en die we verder ontwikkelen en uitbouwen.

Wij vinden dat onze ondernemers een gemeente verdienen die faciliteert en die denkt in mogelijkheden en werkt vanuit een integrale ondernemersdienstverlening met zoveel mogelijk één aanspreekpunt. We blijven ons hiervoor sterk maken. Net zoals de afgelopen vier jaar gaan we daarnaast ook de actieve dialoog aan met ondernemers, ondernemerscollectieven (bijvoorbeeld MKB Parkstad) en vertegenwoordiging van werknemers (vakbonden). Centrale thema's hierbij zijn, wat ons betreft, actieve communicatie, wederzijds vertrouwen, gezamenlijke agendavorming en afgestemde uitvoeringsplannen en acties.

Met het oog op de slagkracht op dit onderdeel van ons gemeentelijk beleid vinden wij het belangrijk dat thema's als ondernemerschap, arbeidsmarkt, vestigingsklimaat en leegstandsbestrijding minimaal opgepakt worden op de schaal van de gemeenten in Parkstad en Zuid-Limburg. Hiervoor is volgens ons een regionale samenwerkingsambitie noodzakelijk.

Nieuwe maatregelen economie:

- 4.1. Wij verdiepen de samenwerking met de drie sectoren medische logistiek, smart services en retail op het gebied van branding, arbeidsmarkt, gezamenlijke acquisitie en aansluiting met het MKB (specifiek ten aanzien van de campus).
- 4.2. Trilandis (en in mindere mate Avantis) heeft prioriteit voor de uitbouw van de sector medische logistiek. Met de gemeenten in Parkstad verkennen we waar toekomstige ontwikkelgebieden voor bedrijventerreinen mogelijk zijn.
- 4.3. Het Ondernemershuis gaan we sterker positioneren (zowel organisatorisch als fysiek) als aparte 'unit' van integrale ondernemersdienstverlening. Het Bedrijvencontactpunt (BCP) haken we hier volledig bij aan (dus ook organisatorisch en fysiek). Het Ondernemershuis geldt als het centrale aanspreekpunt voor ondernemers (ook ZZP-ers), bedrijven en instellingen.
- 4.4. Het Fonds Economische Structuurversterking beschouwen wij als een aanjaagfonds voor nieuwe vestigingen, bedrijfsuitbreidingen en gezamenlijke initiatieven gericht op het creëren en het behouden van werkgelegenheid. Het fonds voeden we met (incidentele) middelen uit de bedrijventerreinen en restmiddelen uit het cofinancieringsfonds (conform de begroting 2016).
- 4.5. Wij stimuleren actief de oprichting van winkeliers- en ondernemersverenigingen met een eigen budget. Bij voorkeur in de vorm van een BIZ-regeling (Bedrijven Investeringszone). Dit zullen wij als gemeente financieel stimuleren.
- 4.6. De regeling Ruimte voor Ondernemerschap (RvO) blijft in stand (ook voor verplaatsters) maar wordt wat betreft subsidiehoogte zoveel als mogelijk afgestemd op het niveau van de gemeenten in Parkstad. Tevens maken wij een meervoudige subsidie mogelijk bij meerdere vestigingen.
- 4.7. Ten behoeve van grootschalige sloop en herbesteding van retail- en kantoorvierkante meters gaan we een voorstel doen voor een transformatiefonds (op het niveau van de gemeenten in Parkstad). Dit fonds kan zowel privaat (compensatiegeld als publiek (vanuit een regiodeal bijvoorbeeld) worden gevoed.
- 4.8. We gaan een onderzoek doen naar de toekomstbestendigheid van de Woonboulevard. Inclusief de maatschappelijke kosten en baten van de huidige branchering in termen van werkgelegenheid en fysieke en milieueffecten op de omgeving. Daarbij wordt de positie van het centrum beschermd. Een eventuele nieuwe invulling van de branchering van de Woonboulevard mag, wat ons betreft, niet ten koste van het centrum gaan.
- 4.9. Heerlen neemt vanaf 2018 deel aan de Stichting Economische Samenwerking Zuid-Limburg. Wij claimen daarin als centrumgemeente het trekkerschap voor de programmalijn Arbeidsmarkt-Onderwijs. Dekking vindt plaats via de eerder in de begroting (t/m 2020) opgenomen 'LED-gelden'. De andere twee programmalijnen (MKB en Vestigingsklimaat & Economie) worden getrokken door Maastricht en Sittard-Geleen.
- 4.10. Samen met ondernemerscollectieven gaan we een verkenning doen naar de mogelijkheden van afschaffing, versnelling danwel vereenvoudiging van regelgeving, vergunningen en procedures voor ondernemers.

Werk

Ons uitgangspunt is dat iedereen zoveel mogelijk mee doet binnen de Heerlense samenleving. Wij vinden dat mensen in de bijstand die een kans op betaald werk hebben, deze kans moeten grijpen. Voor mensen die hulp nodig hebben om de kloof naar betaald werk te overbruggen, beschikken we over een keur aan re-integratie instrumenten. Twee trajecten willen we in het bijzonder noemen nl. 'Baanbrekend werk' en 'werk voor Heerlen' als voorbeelden van effectieve instrumenten. Het aanbieden van re-integratiemogelijkheden is wat ons betreft niet vrijblijvend. Voor mensen in een (bijstands)uitkering geldt dat het vinden van werk het hoogste doel is. Voor jongeren is het volgen van een opleiding (voorafgaand aan een baan) het hoogste doel.

Bij re-integratietrajecten zoals bijvoorbeeld 'Baanbrekend Werk' en 'Werk voor Heerlen' stellen wij de mensontwikkeling voorop en niet de activiteit. Het doel is om mensen zo snel en zo veel mogelijk te laten uitstromen naar regulier werk. Er is een lacune in het aanbod voor mensen die wel een productieve inzet kunnen bieden, maar voor wie de stap naar regulier betaald werk vanuit Baanbrekend Werk of Werk voor Heerlen vooralsnog te groot is. Die lacune willen we gaan opvullen.

Zeker nu het economisch beter gaat moeten we de mogelijkheden om mensen die nu geen werk hebben aan het werk te helpen met beide handen aangrijpen. Het is volgens ons de beste manier om armoede en gebrek aan participatie te bestrijden. Wij stimuleren en faciliteren dat op een creatieve en, waar nodig, onconventionele manier. Arbeidsmarkttoeleiding werkt het beste als dat op een positieve en stimulerende manier gebeurt. De zeer positieve ervaringen van Baanbrekend Werk (re-integratie), (betaald) Werk voor Heerlen, en de succesvolle bemiddeling van Heerlen naar werk bij VDL zijn daar voorbeelden van.

Het aanpakken van mogelijkheden voor betaald werk is, zoals aangegeven, niet vrijblijvend. Anderzijds moeten we af van zinloze verplichtingen voor mensen in de bijstand, als duidelijk is dat deze niet tot meer kansen op werk en participatie leiden. De beoordeling daarvan gebeurt op individuele basis. Als full-time werk niet mogelijk is, stimuleren we de mogelijkheden op parttime inkomsten. Bij het stimuleren van vrijwilligerswerk door mensen in de bijstand zullen we waken voor verdringing van betaald werk.

We richten ons re-integratie beleid nog meer op het matchen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Wij werken dan vanuit zowel de vraagkant als de aanbodkant aan het

vinden van die match. Het gaat daarbij om afstemming, beleidsontwikkeling en samenwerking met andere overheden, onderwijsinstellingen en bedrijfsleven op lokaal, regionaal én provinciaal niveau. Hierbij willen we ook de positie van ouderen op de arbeidsmarkt een duidelijke plek geven en nadrukkelijk de kansen van grensoverschrijdende werkgelegenheid verkennen en, wanneer mogelijk, onmiddellijk benutten.

Wij hebben nadrukkelijk oog voor de problemen rond de positie van werkende armen en de onzekerheid over werk en inkomen door de doorgesloten flexibilisering. Dit zijn fundamentele onzekerheden voor veel mensen in onze stad en regio. Als overheid geven wij het goede voorbeeld en zullen andere werkgevers stimuleren om méér zekerheid voor méér mensen tot stand te brengen. Wij zijn van mening dat een succesvolle re-integratie en uitstroom afhankelijk is van de samenwerking met werkgevers. Het Werkgevers Servicepunt (WSP) vervult daarin een cruciale en verbindende schakel tussen gemeenten en marktpartijen, tussen aanbod en vraag.

Wij vinden ook dat Heerlen aantrekkelijker moet worden voor middelbaar en hoger opgeleide jongeren. Dat willen we voor elkaar gaan krijgen door het bieden van interessante opleidings- en carrièrekansen.

Nieuwe maatregelen werk:

4.11. Het totale bestand van mensen in de bijstand gaan we binnen een termijn van 1,5 jaar scannen op competenties (uiterlijk 1-1-2019). Deze mensen gaan we vervolgens begeleiden naar verschillende vormen van participatie, waarbij regulier werk het hoogste doel is.

4.12. Daar waar laaggeletterdheid een belemmering is voor participatie/uitstroom bieden we gerichte taaltrajecten aan, al dan niet afgestemd met potentiële werkgevers (conform VDL-traject).

4.13. Het aansporen van mensen om vrijwilligerswerk te doen (indien dat de hoogst haalbare vorm van participatie is) wordt geïntensiveerd aan de hand van de diagnose.

4.14. Samen met het bedrijfsleven en het onderwijs (MBO) spreken we grootschalige sectorarrangementen af om mensen uit de bijstand op te leiden en als zij-instromer te laten uitstromen (zoals bij VDL en Beyond). Zeker voor de grote en urgente behoefte aan mensen in de zorg is dit aan de orde.

4.15. Baanbrekend Werk sluiten we zoveel mogelijk aan op de sectorarrangementen als 'gemeentelijk voorportaal'. De maximale duur van Baanbrekend Werk gaan we beperken. Er komt dit jaar nog een nader onderbouwd voorstel daartoe.

4.16. We willen basisbanen gaan organiseren. Mensen die wel degelijk een productieve maatschappelijke rol kunnen spelen, maar vanuit Baanbrekend Werk of Werk voor Heerlen (nog) niet kunnen uitstromen naar regulier betaald werk, kunnen hier een betaalde functie (tenminste minimumloon) krijgen. Te denken valt aan bijvoorbeeld (buurt)conciërges.

- 4.17. Waar nodig en mogelijk gaan we het beschikbare werk voor Baanbrekend Werk, Werk voor Heerlen en de Basisbanen uitbreiden door meer (gemeentelijke) taken aan hen toe te bedelen. Inbesteding speelt daarbij een belangrijke rol.
- 4.18. Werkgevers geven we direct inzicht in de beschikbaarheid van arbeidspotentieel binnen de groep bijstandsgerechtigden. Hiervoor wordt uiterlijk 1 oktober 2018 de 'kandidaatverkenner' (landelijk) ingevoerd. Omgekeerd moeten werkzoekenden uit de bijstand alle beschikbare vacatures/baanopeningen digitaal kunnen inzien.
- 4.19. Het WSP neemt de totale verantwoordelijkheid op zich voor de werkgeverscontacten (incl. jobcoaching-activiteiten) en de uitstroom naar werk vanaf 1 juli 2019. De sociale dienst blijft verantwoordelijk voor de instroom (diagnose) en de doorstroom.
- 4.20. Samen met (grote) werkgevers en hoger onderwijsinstellingen gaan we een verkenning doen naar de mogelijkheden van een traineeprogramma om jong talent aan Heerlen en de regio te binden.
- 4.21. De mogelijkheden van grensarbeid gaan we intensiever promoten onder meer via het Servicepunt Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling en het Grensinfopunt Eurode.
- 4.22. Naast een jongerenloket komt er ook een vorm van een ouderenloket. De inzet van 55 plussers moet voor werkgevers aantrekkelijker worden.
- 4.23. De grote ontwikkelingen rond de energietransitie en duurzaamheid bieden nadrukkelijk de mogelijkheid om ook daar mensen aan het werk te helpen. Ook toerisme en de creatieve industrie in het centrum bieden daartoe kansen.
- 4.24. Voor mensen met beperkingen kiezen wij voor loonkostensubsidie aan de werkgever, waarbij mensen tenminste het minimumloon verdienen, en niet voor loondispensatie waarbij mensen voor minder dan het minimumloon werken. Getracht wordt hiervoor ook bij de andere gemeenten in de regio steun te krijgen.
- 4.25. De sociale werkvoorziening is op slot gegaan voor nieuwe instroom. Daarmee is een gemis ontstaan voor 'nieuwe' mensen die op beschut werk aangewezen zijn. We gaan daarom op zoek naar de inrichting van een voorziening voor 'Nieuw Beschut Werken'.

Ruimte

Met de nieuwe omgevingswet wordt het voor ons mogelijk om de regels voor ruimtelijke ontwikkeling te vereenvoudigen en samen te voegen, zodat het straks bijvoorbeeld makkelijker is om bouwprojecten te starten. Naar verwachting treedt de Omgevingswet in 2021 in werking. Deze nieuwe omgevingswet vraagt een intensieve voorbereiding, maar biedt voor gemeentes ook volop kansen om het gemeentelijk beleid integraal vorm te geven. Wij zien die kansen nadrukkelijk en staan daarom voor een optimale afstemming. Ook spelen daarin burgerparticipatie en milieu een belangrijke rol.

Het inmiddels ingezette proces van het actualiseren van bestemmingsplannen en het wegwerken van zogenaamde 'witte vlekken' zullen wij de komende jaren onverminderd continueren. Met betrekking tot de inmiddels vastgestelde structuurvisie gaan we aan de slag met het uitwerken van de betreffende uitvoeringsplannen.

Groevegebied

De komende jaren gaan we voor een definitieve oplossing voor het groevegebied van Sibelco. Op termijn zal voor het hele gebied de bestemming natuur en recreatie gaan gelden. Wij zullen daartoe de nodige besluiten nemen en waar nodig voorbereidingen treffen. De MijNSTEENBERG ON IV gaan we niet afgraven en wordt wat ons betreft op korte termijn een gemeentelijk cultuurhistorisch monument. Het bestaande Masterplan voor de groeves is daarmee feitelijk achterhaald. We blijven hierover intensief in overleg met alle betrokkenen, zoals de provincie Limburg, Sibelco en vanzelfsprekend de buurtbewoners.

Wonen inclusief woonvoorzieningen

We vinden het belangrijk dat woningen zoveel mogelijk levensloopbestendig zijn en dat dit wordt meegenomen bij nieuwbouw en renovatie. Ook willen wij zoveel mogelijk streven naar meer gemengde woonwijken, rijk en arm en met oog voor de verschillende leefvormen.

Wij willen in de komende periode een actieve rol spelen om zelf buurtvoorzieningen in stand te houden of te creëren. De wenselijkheid en noodzaak om alternatieve oplossingen te bieden kan erg verschillen tussen de verschillende buurten. Nieuwe plekken met wijkvoorzieningen ('wijkwinkels'), het wel of niet aansluiten bij bijvoorbeeld wijksteunpunten van zorginstellingen, het mensen langer zelfstandig laten wonen, het uitvoeren van onze eigen dienstverlening in de wijken of stadsdelen, het zijn opties die naar gelang de situatie dat vraagt ingezet kunnen worden. In samenwerking met onze

zorg- en welzijnspartners moet er volop aandacht zijn voor eenzaamheid, armoedeproblemen, speelplekken voor de jeugd, etc.

Wij zijn positief over het concept van buurtconciërges, mensen die vanuit zo'n buurtvoorziening actief meehelpen bij het organiseren van onze gezamenlijke verantwoordelijkheid. Juist bij dit soort plannen en bij andere plannen die we hebben, is het vooraf afstemmen met buurtbewoners essentieel. Bewoners maken de wijk ! En dat willen we stimuleren, ook door voortzetting van subsidiemogelijkheden als bijvoorbeeld de Buurtactieregeling. Ook daarom herhalen wij hier het belang van het faciliteren van (kleine) bewonersinitiatieven op ongebruikte plekken in de stad (conform de Gebroekerbosmethodiek)

Mobiliteit

De intercityverbinding met Aken is een onderdeel waar wij onze schouders onder blijven zetten. Dat gaan we nadrukkelijk doen samen met de andere grote steden in Zuid-Limburg en vooral ook met de provincie. Hetzelfde geldt voor onze inspanningen ten aanzien van de Avantislijn.

Ons uitgangspunt is dat elke buurt per bus bereikbaar moet zijn. Hiervoor gaan we ons sterk maken richting provincie en Arriva. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een busverbinding met station Hoensbroek (en de buurt Nieuw-Lotbroek) maar ook aan een busverbinding met Avantis/Trilandis.

Het parkeerbeleid in de verschillende buurten moet wat ons betreft zoveel mogelijk afzonderlijk bekeken worden. Maatwerk dus. In ieder geval voeren we nergens buiten Heerlen-centrum betaald parkeren in.

Nieuwe maatregelen ruimte, wonen en mobiliteit:

5.1. De Mijnsenberg ON IV wordt op korte termijn een gemeentelijk cultuurhistorisch monument.

5.2. Op grond van nieuwe woningwet gaan we krachtiger sturen op woningcorporaties op de volgende thema's: meer verduurzaming van sociale huurwoningen (ook financiële besparingsmogelijkheden), evenwichtige spreiding over de regio bij woningtoewijzing aan mensen die begeleiding nodig hebben (bestaande Housing Parkstad-systematiek uitbouwen), corporaties hanteren één systematiek voor woningzoekenden, alternatief bieden voor mensen in het huisjesmelkerscircuit.

5.3. We streven er naar dat in Heerlen de starterslening wordt ingevoerd. Dit om beweging in de woningmarkt te krijgen voor mensen die door een dure bestaande hypotheek niet kunnen verhuizen gaan we de invoering van de 'Beter Leven Hypotheek' onderzoeken.

5.4. In voorkomende gevallen onderzoeken we de mogelijkheden voor herontwikkeling van leegstaande (historische) panden in de buurten. Het is aan de eigenaren die mogelijkheden te benutten, en, als die mogelijkheden er niet blijken te zijn, zo nodig ook snel tot sloop over te gaan. Verloedering, waar de buurt onder lijdt, willen we voorkomen.

5.5. Voor Hoensbroek en het centrum gaan we de verkeerscirculatie opnieuw tegen het licht houden, waarbij we onder meer oog hebben voor doorstroming, veiligheid, economische en milieueffecten.

5.6. Een gratis bus naar het centrum. Wij willen voor elkaar krijgen dat iedereen één dag per week gratis naar het centrum kan reizen. We gaan dit plan samen met Arriva en de provincie verder uitwerken.

5.7. Het fietsgebruik willen we zoveel mogelijk stimuleren. Daarom richten we de openbare ruimte fietsvriendelijk in, met onder andere veilige oversteekplekken, snelfietsroutes en fietsvriendelijke verkeerslichten.

5.8. In de komende periode gaan de Parkstadgemeenten invulling geven aan de financiële inspanningsverplichting zoals afgesproken met de provincie Limburg in het kader van de opbrengsten van de gebiedsontwikkeling langs de buitenring. Wij gaan hierover het gesprek aan met de andere gemeenten om tot een, bij de afspraak passende, uitwerking en verdeelsleutel te komen.

VI. Duurzaamheid en milieu

Duurzaamheid beschouwen wij als een element in al onze activiteiten. Maar het is ook een beleidsterrein op zich. We willen op dit onderdeel een voorbeeldfunctie vervullen maar vooral ook stimuleren, aanjagen, versnellen, het goede voorbeeld geven en initiëren. Een algemene doelstelling is voor ons energieneutraliteit in 2040. In PALET (Parkstad Limburg Energietransitie) hebben wij samen met de andere Parkstadgemeenten vastgelegd hoe onze regio door een aantal samenhangende maatregelen in het jaar 2040 energieneutraal kan zijn. We zetten hierbij in op zowel energiebesparing als op het groen opwekken en hergebruiken van energie. Bij al deze acties zoeken we voortdurend de samenwerking met Parkstad en de provincie Limburg. Zo gaan we op zoek naar inspirerende voorbeelden uit andere gemeentes en sluiten we aan bij het eveneens ambitieuze duurzaamheidsbeleid van de provincie Limburg.

Windmolens leveren relatief veel energie en zijn efficiënt. Wij kunnen echter uitsluitend windmolens in onze gemeente accepteren als deze geen onevenredige overlast voor de omgeving veroorzaken én als baten van de windenergie ook in de omgeving terechtkomen.

We willen het voor onze burgers nóg aantrekkelijker maken om milieuvriendelijk te leven. Dit doen we onder meer door te bekijken hoe we lopen, fietsen en openbaar vervoergebruik zo laagdrempelig en aantrekkelijk mogelijk kunnen maken. Oplichtend asfalt bij fietspaden en goede fietsenstallingen zijn hiervan voorbeelden. Ook helpen we burgers op weg en geven we concrete tips via energie- en afvalcoaches die de buurten in gaan en mensen adviseren over energiegebruik en afvalscheiding.

We zijn trots op het succes van Mijwater. Het is een bedrijf dat ontstond vanuit de gemeente Heerlen en nu voorop loopt in technieken voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Mijwater speelt de komende jaren een grote rol in de verduurzamingsopgave van onze stad en regio.

Binnen ons afvalbeleid gaan we door op de ingeslagen weg, waarbij de belangrijkste uitgangspunten zijn: afval scheiden moet lonen en de vervuiler betaalt. Laagdrempelige toegang tot milieuparken kan hieraan bijdragen.

Wij vinden het belangrijk dat de 'groene revolutie' hand in hand gaat met een 'sociale revolutie'. Dat betekent dat de baten en lasten van verduurzaming in balans moeten zijn. Daarom mogen maatregelen op dit vlak niet leiden tot hogere (woon)lasten. Een goed

voorbeeld is het zonnepanelenproject, waarbij huishoudens tegelijkertijd een bijdrage leveren aan de opwekking van groene energie én er zelf financieel beter van worden. Op die manier denken wij dat ambassadeurs ontstaan voor de 'groene revolutie'.

Nieuwe maatregelen duurzaamheid en milieu:

6.1. Schooldakenrevolutie. De komende jaren gaan we bij alle nieuwbouw en renovatie van schoolgebouwen, de daken voorzien van zonnepalen. Bij andere gemeentelijke gebouwen en scholen gaan we de komende jaren bekijken of en hoe we daar zonnepanelen kunnen plaatsen.

6.2. Misschien wel de grootste opgave (maar ook de opgave met het grootste potentieel) is de verduurzaming van de corporatiewoningen, waarvan Heerlen er veel heeft. Samen met de woningcorporaties gaan we hiermee versneld aan de slag en zorgen we dat verduurzaming een prominente plek krijgt in de prestatieafspraken met de corporaties.

6.3. We realiseren een bewaakte en overdekte fietsenstalling aan de noordkant van het centrum. Bovendien wijzen we inwoners, ondernemers en anderen in onze stad actief op mogelijke subsidies voor het plaatsen van fiets oplaadpunten.

6.4. Samen met IBA Parkstad en de provincie Limburg zorgen we ervoor dat Heerlen-centrum een substantiële bijdrage levert aan de verduurzaming van onze regio. We zullen 5000 zonnepanelen plaatsen in het centrum. Bij elk project zullen we de maximale inspanning verrichten om gebouwen op mijnwater aan te sluiten en we zullen bij elk project optimaal isoleren.

6.5. Aardgasloze buurt. We hebben de ambitie om de komende periode een Heerlense buurt (500 woningen) volledig te 'ontgassen'.

6.6. Met de stijgende bouw- en grondstofprijzen wordt hergebruik van grondstoffen steeds belangrijker. Daarom stellen wij een plan op dat de komende jaren bij elke sloop wordt bekeken of hergebruik van materialen mogelijk is. Het gemeentelijk sloopfonds biedt hierbij aanvullende kansen.

6.7. We gaan bij elk project in ons centrum de fysieke objecten volledig asbestvrij maken.

6.8. Jaarlijkse gaan we een klimaatbegroting opstellen, waarin we inzichtelijk maken wat we het komende jaar in de hele gemeente aan verduurzaming gaan doen en welke uitgaven we daarvoor doen. Daarnaast gaan we in ons inkoopbeleid, bijvoorbeeld bij de vernieuwing van het gemeentelijk wagenpark, nadrukkelijk op zoek naar duurzame opties.

VII. Onderwijs

Onderwijs gaat over kansen. Het is dan ook onze ambitie dat elk kind zoveel mogelijk kansen krijgt in het leven, ook als het uit een achterstandspositie komt. Onderwijs biedt de mogelijkheid tot ontplooiing en het ontwikkelen en volop benutten van talenten. Volgens ons kan onderwijsbeleid alleen dan succesvol zijn wanneer het uit gaat van een intensieve samenwerking tussen onderwijs, zorg, bedrijfsleven en overheid.

Wij vinden dat er voor ieder kind een goede school op loopafstand moet zijn. Toch zien we in toenemende mate dat scholen krimpen en minder divers van samenstelling worden doordat kinderen naar een basisschool buiten de buurt gaan. Tegelijkertijd groeien enkele scholen steeds meer uit hun voegen, hetgeen onder meer groeiende (verkeers)overlast voor betreffende buurten met zich meebrengt. Dat moet stoppen. Daarom gaan we alle mogelijkheden benutten om ervoor zorgen dat kinderen zoveel mogelijk in hun eigen buurt naar school gaan.

We gaan ons inspannen om zoveel mogelijk studenten terug in ons stadscentrum te krijgen. Dat kan via onderwijsaanbod, maar ook via bijvoorbeeld een aantrekkelijke studentenintroductie en een aanbod van flexibele studieplekken in de stad.

De komende jaren geven we nader invulling aan het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs (IHP). We zorgen voor zoveel mogelijk Brede Scholen, waar onderwijs, zorg en voorschoolse educatie samen worden aangeboden. Met de scholen werken we samen bij het aanbieden van cultuureducatie, burgerschap, buurtaalonderwijs en internationalisering.

De aanpak van de laaggeletterdheid verdient extra aandacht, bij voorkeur op een vraaggerichte manier en in samenwerking met onderwijspartijen (conform VDL-taaltrajecten). Hierbij is er nadrukkelijk ook een rol weggelegd voor vrijwilligers. In het leerlingenvervoer gaan we samen met alle betrokken partijen op zoek naar slimme verbindingen en oplossingen. We gaan uit van zelfstandigheid, maar helpen waar dat nodig is.

Wij stimuleren de vorming van vraaggerichte onderwijsketens en leer-werktrajecten rondom de knelpuntsectoren, zoals de zorg. Ook de Smart Services Campus kan hierin een belangrijke rol vervullen, onder meer richting primair en secundair onderwijs.

De groep jongeren tussen de 15 en 27 jaar zonder werk, opleiding of uitkering is nog steeds te groot. We gaan de samenwerking met onze partners zoeken om ervoor te

zorgen dat we in onze integrale aanpak nóg meer aandacht voor deze groep kunnen hebben.

Nieuwe maatregelen onderwijs:

7.1. We gaan snel aan de slag met de renovaties van basisscholen in onder meer Rennemig, Welten, Heksenberg en de Passart en de nieuwbouw van de bmv's Hoensbroek-Zuid en Heerlerbaan. Telkens kiezen we daar voor complete voorzieningen, die ruimte bieden aan doorlopende leerlijnen en aansluiting op (preventieve) zorg.

7.2. De Basisschool Sint Tarcisius willen we bij voorkeur huisvesten in de oude HTS aan het Bekkerveld. Eventuele extra investeringen gaan niet ten koste van andere scholen.

7.3. We vernieuwen het Sint Janscollege in Hoensbroek op de huidige locatie.

7.4. Met het MBO gaan we kwaliteitsafspraken maken over toegankelijkheid, zorg en aansluiting op de regionale arbeidsmarkt.

VIII. Sport & Verenigingen

Sport biedt ontspanning, is gezond en brengt mensen bij elkaar. Dat gunnen we jong en oud in onze hele stad en dus werken we aan een stevig sport- en verenigingsklimaat. In Heerlen kan iedereen meedoen, ongeacht leeftijd of handicap. Wij hebben als stad, mede door een consequent accommodatiebeleid in de afgelopen jaren, een goed netwerk van sportvoorzieningen. Deze lijn zetten we door de komende jaren.

Daarnaast bekijken we of we op sommige plekken onze verenigingen extra kunnen ondersteunen, bijvoorbeeld via lagere tarieven of hogere waarderingssubsidies. Speciale aandacht is er voor de verbinding van sportclubs (maar bv. ook scoutinggroepen) met de buurt waarin ze actief zijn. We hebben de komende periode specifiek aandacht voor sport en bewegen voor ouderen.

Nieuwe maatregelen sport & verenigingen:

- 8.1. We onderschrijven het belang van zwemmen voor de veiligheid en gezondheid van onze inwoners. Daarom blijven we schoolzwemmen aanbieden en gaan we nog pro-actiever aan de slag om ervoor te zorgen dat nóg meer kinderen een diploma kunnen halen.
- 8.2. We gaan op zoek naar manieren om sport en participatie in ons beleid meer met elkaar te verbinden.

IX. Cultuur en erfgoed

Heerlen staat stevig op de kaart als stad van cultuur en erfgoed. De komende jaren willen daarop doorbouwen, maar zoeken we ook verder de verbreding én de verdieping op. Meer mensen moeten kunnen meedoen en de Culturele Lente moet nu ook in onze buurten zichtbaar en aanraakbaar worden. Ook juichen we de samenwerking tussen de vele culturele instellingen en evenementen in onze stad actief toe.

Meedoen met cultuur

Meer mensen moeten de komende jaren bereikt worden met ons cultuuraanbod. Amateurkunst en projecten in buurten zijn daarbij belangrijke hulpmiddelen. We geloven dat het bereiken van meer Heerlenaren zorgt voor draagvlak én hogere kwaliteit. Cultureel ondernemerschap moedigen we aan en waar nodig en mogelijk ondersteunen we startende ondernemers.

We hechten veel belang aan het rijke culturele verenigingsleven, van harmonie tot carnavalsvereniging, van koor tot heemkunde, van schutterij tot amateurtoneel. Waar mogelijk steunen we goede initiatieven van deze onmisbare vrijwilligers. Het cultuurplatform vervult hierin een belangrijke rol.

Talentontwikkeling

We gaan het productieklimaat in Heerlen verder verstevigen. Lokale talenten krijgen de ruimte en we zorgen voor een aanbod van hoog niveau om hen voortdurend te inspireren en uit te dagen. Met name op het gebied van 'street art', popmuziek, film, en podiumkunsten liggen de komende jaren volop kansen.

Cultuur en onderwijs

We zetten in op cultuureducatie om zoveel mogelijk Heerlense kinderen kennis te laten maken met cultuur en erfgoed. De komende jaren verdient dat uitbreiding, waarbij we cultuureducatie gaan verbinden met onze eigen uitvoerders, instellingen en buurten.

Royal

Het 'Limburg aanbod' en onze goede samenwerking met de provincie Limburg bieden ons de komende jaren wellicht een kans om de monumentale Royal eindelijk weer een invulling geven. Onze ambitie is het om meerdere filmgerelateerde functies in het gebouw samen te brengen. Een kwalitatief hoogstaand filmhuis maakt hier in ieder geval onderdeel van uit.

Historische musea

Het Thermenmuseum gaat de komende jaren, als onderdeel van het Romeins Kwartier, volledig vernieuwd worden. Het 'Limburg aanbod' en de samenwerking met de provincie Limburg kunnen de ontwikkeling van het museum en het Romeins Kwartier naar een hoog kwaliteitsniveau brengen. De uitbreiding van het Mijnmuseum gaat er komen op de huidige plek bij het oude schachtgebouw als dat kan, elders in het centrum als dat moet.

Nieuwe maatregelen: cultuur en erfgoed

9.1. Cultuureducatie gaat ook over het verhaal van onze stad. Daarom kunnen kinderen op Heerlense scholen de komende jaren gratis naar één van onze historische musea.

9.2. Heerlen is de afgelopen jaren uitgegroeid tot 'street art' hoofdstad van Nederland. Dit bouwen we verder uit door zowel te verdiepen (kwaliteit) en te verbreden (o.a. talentontwikkeling). We gaan door met het zichtbaar en beleefbaar maken van het Verhaal van Heerlen. Nog veel vaker moeten Heerlenaren de komende jaren aanlopen tegen archeologie, monumenten en immaterieel erfgoed. Ook stimuleren we dat er de komende jaren meer kleine en onorthodoxe initiatieven komen die op allerlei manieren het verhaal van de stad vertellen.

9.3. Wij gaan voor een hoogstaand filmhuis in Heerlen.

9.4. Kasteel Hoensbroek is een juweel voor onze gemeente. We proberen de komende jaren meer bezoekers te trekken en zetten het kasteel vaker in bij representatieve gelegenheden.

X. Eigentijdse (centrum)gemeente

Communicatie: in gesprek blijven met de burger

De communicatie met de burger is een dwarsverband door het coalitieakkoord. Dit betekent dat wij niet alleen vanuit het beleidsterrein communicatie, maar vanuit alle beleidsterreinen extra inzetten op tijdige en begrijpelijke communicatie met laagdrempelige reactiemogelijkheden. Wij willen graag in gesprek met mensen die ideeën hebben over waar wij mee bezig zijn. Wij communiceren vooraf niet alleen wat wij doen maar ook waarom we het doen. Wij moeten ons verhaal duidelijker overbrengen, het gesprek vaker aangaan, beter laten zien dat er iets te kiezen valt en dat de meningen en ideeën van burgers serieus worden genomen. Dit vertalen wij naar beleidsprocessen waar wij burgers en bedrijven meer bij gaan betrekken. Het lukt alleen samen.

Financiën

De gemeente Heerlen staat er financieel niet florissant voor. Wij zijn de afgelopen jaren tot aan de grenzen van onze financiële mogelijkheden gegaan bij ons streven de Heerlenaren en Heerlen vooruit te brengen. Daarbij zijn veel resultaten bereikt.

Ook voor de komende periode móeten onze ambities hoog zijn. Het kan niet zo zijn dat wij zouden berusten in de vele problemen die er nog zijn. Die ambities kosten ook geld. En waar nodig gaan we tot aan het randje om dat mogelijk te maken. Maar evenzeer zijn wij het aan de Heerlenaren en de stad verplicht niet over dat randje heen te gaan. De ontwikkelingen rondom het gemeentefonds bieden een positief perspectief voor het jaar 2020 en verder. In 2018 en 2019 hebben wij echter nog te maken met de financiële gevolgen van met name de voor ons nadelige verdeelsystematiek in het sociale domein.

Gezien de structurele aard van de problematiek in Heerlen is het verstandig (financieel) beleid om te investeren in preventie. De achterstanden die Heerlen heeft leiden tot hogere kosten. Het simpelweg snijden in die kosten lost de oorzaken niet op, en leidt vaak tot ongewenste gevolgen voor onze inwoners en onze stad. Wij investeren dus in de oorzaakbestrijding. Alleen dan zullen in de toekomst en de volgende generaties de kosten substantieel kunnen dalen. Waar onze hoge ambities extra geld kosten proberen wij deze zo veel mogelijk via externe financiering te realiseren.

Lokale lasten

Onvoorziene omstandigheden daargelaten beperken we de verhoging van de gemeentelijke lasten (OZB, Rioolrecht, Afvalstoffenheffing samen) tot hoogstens het inflatieniveau. Andere heffingen en leges worden op kostendekkend niveau gebracht,

tenzij er uitdrukkelijk redenen zijn daarvan af te wijken. Leges rond begravingen zijn daarvan een voorbeeld.

Voor mensen met een minimuminkomen blijven de kwijtscheldingsregels in stand. Wel kan het aantrekken van de economie er toe leiden dat minder mensen kwijtschelding nodig hebben.

Bij bezuinigingen blijven wij de inmiddels bekende Ladder van Lodewijks toepassen:

1. doelmatiger werken,
2. anders organiseren,
3. vertragen van de uitvoering,
4. heroverwegen van taken,
5. vergroten van de lastendruk.

Samenwerking: Bestuurskrachtig Parkstad

De gemeenten in de regio Parkstad kampen al decennia met substantiële sociaaleconomische achterstanden. Ons belangrijkste doel is om die achterstanden weg te werken. We doen daar alles aan. Diverse onderzoeken tonen aan dat het beleid de laatste jaren goed is, maar dat de centrumgemeente niet sterk genoeg is om die last op haar schouders te dragen. Van een sterkere centrumgemeente profiteert de hele regio. Herindeling is nooit een doel maar een mogelijk middel. De redenen om de krachten te bundelen zijn nog onverkort aanwezig. De uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen in de andere gemeenten laat echter zien dat daar op dit moment geen politiek/bestuurlijk draagvlak voor is.

Draagvlak is geen luxe, maar een noodzakelijk democratisch ingrediënt. Indien in minstens één van de andere gemeenten wel draagvlak bestaat, staat onze deur open. Ook zijn we natuurlijk altijd bereid tot open overleg hierover.

De realiteit is dat dat de positie van Heerlen als centrumgemeente nu anderszins versterkt zal moeten worden, zowel financieel als wat betreft doorzettingsmacht. Het is noodzakelijk voor de hele regio om Heerlen de centrumpositie beter te laten vervullen. Dat betekent niet alleen het bieden van goede voorzieningen voor de hele regio, maar ook het op sleeptouw nemen van de hele regio.

Er zal dus fors geïnvesteerd moeten worden in ons centrum, onze voorzieningen, onze centrumrol en het nog beter invullen van onze centrumverantwoordelijkheid. Dat is goed voor Heerlen en voor de regio. De recente regiodeal met daarin een afzonderlijke positie voor de ontwikkeling van het centrum van Heerlen is in dat opzicht een goede stap.

De laatste paar jaar is met succes gewerkt aan het opnieuw vormgeven van de samenwerking in de regio na het verdwijnen van de WGR+ (plusvariant van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen). Dit heeft duidelijkheid en snelheid gebracht. Met de

andere gemeenten willen wij in gesprek om het kernbegrip 'centrumgemeente in positie' daar aan toe te voegen.

We vinden dat het mogelijk moet blijven om als gemeente zelf te bepalen of aan bepaalde beleids-/project -initiatieven wordt meegedaan. Voor goede structuurversterkende regionale projecten zijn wij altijd bereid om over cofinanciering te praten.

Samenwerking: Samen optrekken met onze vaste partners

De samenwerking met de Provincie Limburg is voor Heerlen cruciaal. De Smart Services Campus, de IBA Parkstad 2020, de sociale agenda, de IC-verbinding, onderwijs en de binnenstad aanpak Urban Heerlen zijn voorbeelden van strategische ontwikkelingen waar de Provincie onze agenda behoorlijk versnelt. Op het gebied van o.a. duurzaamheid, PALET en asbestsanering willen wij met de provincie in gesprek om de komende tijd grote stappen te zetten.

De samenwerking met de Euregio en dan met name met de stad Aken vinden wij belangrijk. Voor Heerlen, Parkstad en Zuid-Limburg zit hier enorme sociaaleconomische potentie. Er zijn strategische ontwikkelingen die ons verbinden. Denk aan de beide campusontwikkelingen, het grensoverschrijdend openbaar vervoer en de elkaar aanvullende stedelijke profielen. Ook op het dossier Tihange hebben wij de handen ineengeslagen. Op deze ontwikkelingen blijven wij samenwerken met het samenwerkingsconvenant Aken-Heerlen uit 2017 als basis. Sterkere informele relaties door meer contactmomenten in de regio, maar ook samen de regio in het buitenland afficheren en natuurlijk de concrete projecten die voor burgers tastbaar zijn.

Met de economische samenwerking Zuid-Limburg (ESZL) hebben wij de Tripoolsamenwerking (Maastricht, Sittard-Geleen, Heerlen) stevig neergezet. Dit is het juiste niveau om zaken als de arbeidsmarkt, economische innovatie en het MKB alsook de belangrijkste vestigingsvoorwaarden te coördineren. Dat doet elke centrumgemeente namens zijn regio waarbij het adagium is: wie mee wil doen doet mee. Naast deze coördinatie- en afstemmingsfunctie, willen wij graag ook de lobbykracht van het gebied Zuid-Limburg met zijn 600.000 inwoners vaker inzetten.

Nieuwe maatregelen eigentijdse (centrum)gemeente:

10.1. Wij kunnen en moeten leren van succesvolle voorbeelden van opkomstbevordering bij verkiezingen elders, en moeten dit met name inzetten in de buurten waar de opkomst het laagste is.

10.2. Met Parkstadgemeenten bepalen we hoe de centrumgemeente het beste in positie gebracht kan worden.

10.3. De jaarlijks terugkerende discussie en bureaucratie rondom de krimpgebieden willen wij afschaffen. Wij gaan voorstellen om het geld dat van het Rijk komt conform de geldende verdeelsleutel te verdelen over de gemeenten en gemeenten bepalen vervolgens zelf of zij het geld in een regionaal fonds storten. De gemeente Heerlen zal dat onder de huidige voorwaarden niet doen.

10.4. Financiële ruimte wordt allereerst aangewend om het weerstandsvermogen op peil te brengen. Als we door de resultaten van de jaarrekening 2017 onder de grens van 0,8 zakken dan wordt snel een herstelplan opgesteld.

10.5. Daar waar bezuinigingen nodig zijn, worden de in dit coalitieakkoord benoemde investeringsgebieden zo veel mogelijk ontzien. Daar waar er investeringsmogelijkheden zijn hebben deze gebieden voorrang.

10.6. Gemeentelijke belastingheffing kan eerlijker. Met name eigenaars/bewoners van goedkopere woningen, en huurders met een inkomen net boven het minimum die geen kwijtschelding krijgen, betalen relatief veel. We werken daarom verschillende scenario's uit om bij een gelijke totaalopbrengst voor de gemeente enerzijds de afvalstoffenheffing en rioolrecht te verlagen en anderzijds de OZB te verhogen.

10.7. Recent is in verband met een administratieve wijziging in de BBV (begrotingswet) overgeschakeld naar een begrotingsindeling met 9 programma's. In verband met het financieel kunnen sturen op maatschappelijke ketens wordt het college gevraagd om in de begroting 2019 (MBP) een programma indeling te gebruiken in lijn met de indeling die voor die tijd gebruikelijk was in Heerlen. Dat betekent 4 of 5 inhoudelijk sterk samenhangende programma's. De BBV geeft deze mogelijkheid en daar willen wij gebruik van maken.

XI. Organisatie en bestuur

Organisatie

De afgelopen 15 jaar heeft Heerlen een enorme ontwikkeling doorgemaakt. De binnenstad van Heerlen is de bruisende woonkamer van de regio geworden. De leefbaarheid in de wijken is enorm verbeterd en het economisch profiel van Heerlen heeft vorm gekregen. De decentralisaties hebben wij zeer behoorlijk opgepakt en ingevuld. Het gaat steeds beter met de stad, wij zijn op het juiste spoor. Dat zeggen ook rapporten van o.a. BMC, Ecorys, de Atlas Nederlandse gemeenten etc. etc.. Als (centrum)gemeente hebben wij de afgelopen jaren hard gewerkt en wij mogen trots zijn op de resultaten. De ambtelijke organisatie heeft hierin een belangrijke rol gehad. Bestuurskracht wordt immers voor een groot deel bepaald door de organisatiekracht. Zonder onze adviseurs, ondersteuners en uitvoerders waren die successen er niet geweest.

De afgelopen jaren maar ook de komende jaren hebben gemeenten te maken met veel nieuwe complexe taken. De decentralisatie van jeugdzorg, wmo, participatiewet en omgevingswet zijn daarin de belangrijkste met de grootste impact. Dit is mooi omdat het ons de kans geeft om op juist de gebieden waar onze uitdagingen liggen sterker de regie te pakken. Het betekent echter ook dat ons werk uitgebreider en complexer wordt. Daarnaast worden ook de verantwoordelijkheden en de financiële risico's die wij dragen groter. Deze en de vele andere maatschappelijke veranderingen vragen veel van onze organisatie, een organisatie die eigenlijk sinds 2006 niet meer integraal onder de loep is genomen. De decentralisaties waren een logische aanleiding maar in verband met het traject Landgraaf-Heerlen is dat bewust uitgesteld. Om de organisatie te blijven die het verschil kan maken is een reorganisatie nu nodig. Na de reorganisatie moeten de structuren, processen en bedrijfsvoering en ook de functiebeschrijvingen, missie en cultuur/gedrag laten zien dat de maatschappelijke opgaven leidend zijn. Hierbij denken wij aan de opgaven jeugd/wmo-zorg, economie-onderwijs-arbeidsmarkt, centrum, buurten en leefbaarheid/veiligheid. Goede communicatie is daarbij het kader. De voor de reorganisatie benodigde investeringen zullen wij snel in de vorm van meer kwaliteit, snelheid en effectiviteit terugverdienen.

Bestuur en gemeentelijke organisatie dragen eensgezind het politiek/bestuurlijke verhaal van Heerlen uit. Dat gebeurt op de eerste plaats proactief en waar nodig reactief.

Nieuwe maatregelen organisatie:

11.1. Het verder investeren in de professionaliteit en kwaliteit van de gemeentelijke organisatie, inclusief de daaraan ondersteunende systemen (zoals bijvoorbeeld digitale veiligheid) heeft hoge prioriteit. Hiervoor wordt een uitvoeringsplan gemaakt.

11.2. Uit het oogpunt van efficiëntie (voorkomen van overlap) worden versnipperde bedrijfsvoeringstaken zoveel als mogelijk centraal georganiseerd (Personeel, informatievoorziening, organisatie, financiën, automatisering, communicatie en huisvesting)

11.3. Ten behoeve van een efficiënte aansturing wordt het aantal managementlagen beperkt, ook in de breedte.

11.4. Gegeven een aantal complexe maatschappelijke vraagstukken wordt de inhoudelijke sturing daarop belegd bij een aantal gespecialiseerde strategische programmamanagers, met kennis van de stad, de thematiek en de ontwikkelingen in de omgeving.

11.5. Wij onderzoeken de mogelijkheid om onder andere de strategische programmamanagers, de strategen, de communicatieadviseurs en bestuurs-ondersteuners een bestuursdienst te laten vormen, dicht bij het bestuur.

11.6. De afdelingsmanagers dragen primair zorg voor de procesmatige aansturing in de organisatie en het stimuleren en faciliteren van het personeel. Ten behoeve van focus en flexibiliteit wordt op het niveau van afdelingsmanagement roulatie toegepast.

Bestuur

De coalitie draagt 6 wethouders voor tegen nagenoeg dezelfde kosten als een college met 5 wethouders. De opgaven waar wij voor staan en de kansen die gepakt moeten worden zijn urgent en complex. Met dit team durven wij die uitdaging aan. Het college stelt formeel de portefeuillevindeling vast. Vooruitlopend hierop spreken de coalitiepartijen de volgende verdeling af:

Peter van Zutphen (SP) (1 ^e loco, 0,9FTE) Welzijn en WMO Centrumontwikkeling Volksgezondheid Armoedebestrijding	Charles Claessens (CDA) (4 ^e loco, 0,9FTE) Beheer en Onderhoud Mobiliteit Duurzaamheid Milieu en Afval
Frank Simons (OPH) (2 ^e loco, 0,75FTE) Ruimtelijke Ordening en IBA Middelen Herstructurering Omgevingswet	Jordy Clemens (SP) (5 ^e loco, 0,9FTE) Onderwijs Integraal Jeugdbeleid Cultuur en Erfgoed Wonen (incl. wijkvoorzieningen)
Martin de Beer (VVD/D66) (3 ^e loco, 0,9FTE) Economie Arbeidsmarkt Participatie Sport	Adriane Keulen (OPH) (6 ^e loco, 0,75FTE) Integraal Ouderenbeleid Buurtgericht Werken Publieke Dienstverlening
Burgemeester Wettelijke taken Veiligheid Bestuurskracht Personeel & Organisatie (Stads)Marketing	